

บทที่ 3

ความหมายทางไวยากรณ์ของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง SHÀNG

คำ shàng เมื่อใช้เป็นคำเสริมกริยาบอกทิศทางในภาษาจีน จะมีความหมายทางไวยากรณ์ด้วย ความหมายทางไวยากรณ์ของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng นอกจากจะมีความหมายโดยตรงแล้ว ยังมีความหมายโดยนัยต่างๆหลายนัยด้วยกัน

3.1 ความหมายโดยตรง

ความหมายโดยตรงของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง คือความหมายแสดงทิศทาง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือแสดงทิศทางของคน สัตว์ หรือสิ่งของจากที่ต่ำไปยังที่สูง และแสดงทิศทางมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า

3.1.1 แสดงทิศทางของคน สัตว์ หรือสิ่งของจากที่ต่ำไปยังที่สูง

คนหรือสิ่งของเมื่อมีการเคลื่อนที่เกิดขึ้นก็ต้องมีแนวผ่าน ผู้วิจัยขอใช้รูปภาพเพื่อแสดงให้เห็นความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

- หมายถึง คน สัตว์ หรือสิ่งของที่เคลื่อนที่
- หมายถึง สถานที่ใดที่หนึ่ง
- หมายถึง ทิศทางของการเคลื่อนที่

การเคลื่อนไหวแสดงทิศทางของ “shàng” ที่แสดงความหมายว่า คน สัตว์หรือสิ่งของเคลื่อนที่สู่สถานที่ใดที่หนึ่งโดยเคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง จะเป็นดังในภาพข้างล่างนี้

คำ shàng ที่แสดงทิศทางของคน สัตว์ หรือสิ่งของจากที่ต่ำไปยังที่สูง นี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

3.1.1.1 แสดงทิศทางกริยาอาการของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง

คำกริยาที่สามารถตามด้วย คำ shàng ในลักษณะนี้ได้ จะเป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่เอง เช่น 飞 pá “บิน” 飞 fēi “บิน” 走 zǒu “เดิน” 跑 pǎo “วิ่ง” 跳 tiào “กระโดด” 浮 fú “ลอย” 飘 piāo “ลอย” 爬 pá “ปีน” 登 dēng “ขึ้น” 跳 bèng “กระโดด” 迈 mài “ก้าว” เป็นต้น ตัวอย่าง

- 1) 小鳥飛上天。
 Xiǎoniǎo fēishàng tiān.
 นกน้อย+บิน+ขึ้น+ท้องฟ้า
 นกน้อยบินขึ้นสู่ท้องฟ้า
- (ท้องฟ้า)
 (บินขึ้น)
 (นกน้อย)

ตัวอย่างที่ 1) xiǎoniǎo “นกน้อย” เป็นผู้เคลื่อนที่ คำ shàng “ขึ้น” แสดงทิศทางของ fēi “บิน” จากที่ต่ำไปยังที่สูง tiān “ท้องฟ้า” คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

- 2) 弟弟跑上六樓。
 Dìdì pǎoshàng liùlóu.
 น้องชาย+วิ่ง+ขึ้น+ชั้นหก
 น้องชายวิ่งขึ้นชั้นหก
- (ชั้นหก)
 (วิ่งขึ้น)
 (น้องชาย)

ตัวอย่างที่ 2) dìdì “น้องชาย” เป็นผู้เคลื่อนที่ คำ shàng “ขึ้น” แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ pǎo “วิ่ง” จากที่ต่ำไปยังที่สูง liùlóu “ชั้นหก” คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

- 3) 他爬上房頂掃雪。
 Tā páshàng fángdǐng shǎo xuě.
 เขา+ปีน+ขึ้น+หลังคา+กวาดหิมะ
 เขาปีนขึ้นหลังคากวาดหิมะ
- (หลังคา)
 (ปีนขึ้น)
 (เขา)

ตัวอย่างที่ 3) tā “เขา” เป็นผู้เคลื่อนที่ คำ shàng “ขึ้น” แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ pá “ปีน” จากที่ต่ำไปยังที่สูง wūdǐng “หลังคา” คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

- 4) 他跳上一輛車。(劉心武)¹
 Tā tiàoshàng yíliàng chē. (Liú Xīnwǔ)¹
 เขา+กระโดด+ขึ้น+หนึ่งคัน+รถ
 เขากะโดดขึ้นรถคันหนึ่งไป (หลิวซินอู่)¹
- (รถ)
 (กระโดดขึ้น)
 (เขา)

ตัวอย่างที่ 4) tā “เขา” เป็นผู้เคลื่อนที่ คำ shàng “ขึ้น” แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ

¹ ประโยคส่วนใหญ่ที่ยกมาเป็นตัวอย่างในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยคัดมาจากการเขียนของนักเขียนชาวปักกิ่งและจะระบุชื่อนักเขียนไว้ในวงเล็บ () ท้ายประโยค ส่วนชื่อหนังสือของนักเขียนนั้นๆจะให้ไว้ที่ภาคผนวก ก ท้ายวิทยานิพนธ์

tiào "กระโดด" จากที่ต่ำไปยังที่สูง chē "รถ" คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

- 5) 馬林生邁上臺階。(王朔) (บันได)
 Mǎlínshēng màishàng táijiē.(Wáng Shuò) ↑ (ก้าวขึ้น)
 หม่าหลินเซิง+ก้าว+ขึ้น+บันได (หม่าหลินเซิง)
 หม่าหลินเซิงก้าวขึ้นบันได (หวางจ้าว)

ตัวอย่างที่ 5) Mǎ Línshēng "หม่าหลินเซิง" เป็นผู้เคลื่อนที่ คำ shàng "ขึ้น" แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ mǎi "ก้าว" จากที่ต่ำไปยังที่สูง táijiē "บันได" คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

ในตัวอย่างที่ 1-5 xiǎoniǎo "นกน้อย" dìdì "น้องชาย" tā "เขา" และ Mǎ Línshēng "หม่าหลินเซิง" เป็นผู้ที่เคลื่อนที่โดยเคลื่อนจากที่ต่ำไปยังที่สูง

คำ shàng เมื่อแสดงถึงทิศทางคนหรือสิ่งของที่เคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง ต้องตามหลังด้วยหน่วยกรรมที่บ่งบอกสถานที่ หน่วยกรรมที่บอกสถานที่จะแสดงถึงจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนที่ ในตัวอย่างที่ 1 จุดหมายปลายทางคือ 天上 tiānshàng "บนท้องฟ้า" ตัวอย่างที่ 2 จุดหมายปลายทางคือ 六樓上 liùlóushàng "บนชั้นหก" ตัวอย่างที่ 3 จุดหมายปลายทางคือ 房頂上 wūdǐngshàng "บนหลังคา" ตัวอย่างที่ 4 จุดหมายปลายทางคือ 車上 chēshàng "บนรถ" และตัวอย่างที่ 5 จุดหมายปลายทางคือ 臺階上 táijiēshàng "บนบันได" ถ้าไม่มีหน่วยกรรมที่บ่งบอกสถานที่ตามหลัง จะเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ และไม่ได้ใจความสมบูรณ์ เช่น

- * 弟弟跑上。 * Dìdì pǎoshàng. * น้องชายวิ่งขึ้น
 * 他爬上掃雪。 * Tā páshàng shǎoxuě. * เขาปีนขึ้นกวาดหิมะ

3.1.1.2 แสดงทิศทางของสิ่งที่ถูกกระทำโดยเปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง

ความหมายแสดงทิศทางของสิ่งที่ถูกกระทำโดยเปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง เป็นการเคลื่อนย้ายสิ่งที่ไม่ได้เคลื่อนที่เอง แต่เกิดจากแรงกระทำของคนอื่น ทำให้เกิดการเคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง คำกริยาที่สามารถตามด้วยคำเสริมกริยา shàng ในลักษณะนี้ได้ จะเป็นกริยาออกการเคลื่อนย้ายสิ่งอื่น เช่น 抬 tái "หาม" 拋 pāo "โยน" 運 yùn "ขน" 舉 jǔ "ยก" 扔 rēng "โยน" 搬 bān "ย้าย" 推 tuī "ผลัก" 送 sòng "ส่ง" 抱 bào "อุ้ม" 扛 káng "แบก" 背 bèi "แบก" เป็นต้น ตัวอย่าง

- 1) 哥哥把桌子搬上二樓。 (ขึ้นสอง)
 Gēgē bǎ zhuōzi bānshàng èrlóu. ↑ (ย้ายขึ้น)
 พี่ชาย+เอา+โต๊ะ+ย้าย+ขึ้น+ชั้นสอง (โต๊ะ)
 พี่ชายย้ายโต๊ะขึ้นชั้นสอง

ตัวอย่างที่ 1) gēge “พี่ชาย” เป็นผู้กระทำ zhuōzi “โต๊ะ” ถูกโยกย้าย bān “ย้าย” เป็นกริยาที่ทำให้โต๊ะเปลี่ยนทิศทาง คำ shàng “ขึ้น” แสดงถึง โต๊ะ เปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง èrlóu “ชั้นสอง” คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

2) 他高興地把帽子拋上天空。 (ท้องฟ้า)

Tā gāoxìng de bǎ màozi pāoshàng tiānkōng. ↑ (โยนขึ้น)

เขา+ดีใจ+de+เอา+หมวก+โยน+ขึ้น+ท้องฟ้า (หมวก)

เขาโยนหมวกขึ้นสู่ท้องฟ้าอย่างดีใจ

ตัวอย่างที่ 2) tā “เขา” เป็นผู้กระทำ màozi “หมวก” ถูกโยน pāo “โยน” เป็นกริยาที่ทำให้หมวกเปลี่ยนทิศทาง คำ shàng “ขึ้น” แสดงถึง หมวก เปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง tiānkōng “ท้องฟ้า” คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

3) 他把貨物運上山。 (เขา)

Tā bǎ huòwù yùnsàng shān. ↑ (ขนขึ้น)

เขา+เอา+สินค้า+ขน+ขึ้น+เขา (สินค้า)

เขาขนสินค้าขึ้นเขา

ตัวอย่างที่ 3) tā “เขา” เป็นผู้กระทำ huòwù “สินค้า” ถูกขน yùn “ขน” เป็นกริยาที่ทำให้สินค้าเปลี่ยนทิศทาง คำ shàng “ขึ้น” แสดงถึง สินค้า เปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง shān “ภูเขา” คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

4) 三個人把他抬上樓。(老舍) (ชั้นบน)

Sāngèrén bǎ tā táishàng lóu. (Lǎo Shě) ↑ (หามขึ้น)

สามคน+เอา+เขา+หาม+ขึ้น+ชั้นบน (เขา)

คนทั้งสามหามเขาขึ้นชั้นบน (เหล่าเจ็ค)

ตัวอย่างที่ 4) sāngèrén “คนทั้งสาม” เป็นผู้กระทำ tā “เขา” เป็นสิ่งถูกกระทำ tái “หาม” เป็นกริยาที่ทำให้เขาเปลี่ยนทิศทาง คำ shàng “ขึ้น” แสดงถึง เขา เปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง lóu “ชั้นบน” คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

5) 弟弟把帽子扔上屋頂。 (หลังคา)

Dìdì bǎ màozi rēngshàng wūdǐng. ↑ (โยนขึ้น)

น้องชาย+เอา+หมวก+โยน+ขึ้น+หลังคา (หมวก)

น้องชายโยนหมวกขึ้นบนหลังคา

ตัวอย่างที่ 5) dìdì "น้องชาย" เป็นผู้กระทำ màozi "หมวก" ถูกโยน rōng "โยน" เป็นกริยาที่ทำให้ หมวก เปลี่ยนทิศทาง คำ shàng "ขึ้น" แสดงถึง หมวก เปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง wūdǐng บนหลังคา คือสถานที่จุดหมายปลายทาง

คำ shàng แสดงทิศทางของสิ่งของที่ถูกกระทำโดยเปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง ในภาษาจีน คำนามที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม เมื่อเป็นผู้ถูกกระทำ ส่วนใหญ่จะใช้ ประโยค bǎ (把字句 bǎzìjù)² ดังตัวอย่าง 1-5 และหลังหน่วยเสริมกริยาส่วนใหญ่ จะตามด้วยสถานที่จุดหมายปลายทางดังในตัวอย่างที่ 1-5 ซึ่งจุดหมายปลายทางคือ "èrlóu" ชั้นสอง "tiānkōng" ท้องฟ้า "shān" ภูเขา "lóu" ชั้นบน และ "wūdǐng" บนหลังคา หากคำ shàng ในความหมายนี้ไม่อยู่ในรูปประโยค bǎ และไม่ระบุสถานที่จุดหมายปลายทางก็จะเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ เช่น *哥哥桌子抬上。 *Gēge zhuōzi táishang.

3.1.2 แสดงทิศทางมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า

การเคลื่อนไหวแสดงทิศทางของ "shàng" ที่แสดงความหมายว่า คน หรือสัตว์เคลื่อนไหวไปสู่สถานที่(เป้าหมาย)ที่อยู่ข้างหน้า จะเป็นดังในภาพข้างล่างนี้

คำกริยาที่สามารถตามด้วยคำ shàng ในลักษณะนี้ได้จะเป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ โดยจะเคลื่อนที่ไปข้างหน้า เช่น 追 zhuī "ไล่" 赶 gǎn "ไล่" 跟 gēn "ตาม" 迎 yíng "มุ่ง" 挤 jǐ "เบียด" เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 我追上他了。

wǒ zhuīshàng tā le.

ฉัน+ไล่ +ขึ้น +เขา +แล้ว (เขา) (ไล่ทัน) (ฉัน)

ฉันไล่ทันเขาแล้ว

² ประโยค bǎ คือประโยคที่มีคำบุพบท bǎ นำหน้าคำที่เป็นผู้ถูกกระทำ โดยผู้ถูกกระทำนั้นจะอยู่นำกริยาในลักษณะกรรมหลังคำบุพบท ประโยค bǎ อาจเทียบได้กับประโยคภาษาไทยที่มีโครงสร้าง "เอา กรรม กริยา" เช่น เอารถไปขาย เป็นต้น (ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ 2541: 191-197)

ตัวอย่างที่ 1) wǒ "ฉัน" เป็นผู้กระทำ zhuī "ไล่" เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ คำ shàng แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ wǒ "ฉัน" ที่มุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมาย tā "เขา" ที่อยู่ข้างหน้า

2) 他不敢趕上她去開拔。(老舍)

Tā bùgǎn gǎnshàng tā qù xiántán. (Lǎo Shě)

เขา+ไม่กล้า+ตาม+ขึ้น+หล่อน+ไป+คุยเล่น

เขาไม่กล้าตามเข้าไปคุยเล่นกับหล่อน (เหล่าเช่)

□ ← ○

(หล่อน) (ตามเข้าไป) (เขา)

ตัวอย่างที่ 2) tā "เขา" เป็นผู้กระทำ gǎn "ตาม" เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ คำ shàng แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ tā "เขา" ที่มุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมาย tā "หล่อน" ที่อยู่ข้างหน้า

3) 他迎上地來。(劉心武)

Tā yíngshàng tā lái. (Liú Xīnwǔ)

เขา+เดิน+ขึ้น+หล่อน+มา

เขาเดินเข้ามาหาหล่อน (หลิวซินอู๋)

□ ← ○

(หล่อน) (เดินเข้ามาหา) (เขา)

ตัวอย่างที่ 3) tā "เขา" เป็นผู้กระทำ zǒu "เดิน" เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ คำ shàng แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ tā "เขา" ที่มุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมาย tā "หล่อน" ที่อยู่ข้างหน้า

4) 快走! 趕上媽媽。(劉心武)

Kuàizǒu! Gǎnshàng māma. (Liú Xīnwǔ)

รีบเดิน! ตาม+ขึ้น+คุณแม่

รีบเดิน! ตามคุณแม่ให้ทัน (หลิวซินอู๋)

□ ← ○

(คุณแม่) (ตามทัน) (ฉัน)

ตัวอย่างที่ 4) gǎn "ตาม" เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ คำ shàng แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ที่มุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมาย māma "คุณแม่" ที่อยู่ข้างหน้า

5) 他擠上前找爸爸。

Tā jǐshàng qián zhǎo bàba.

เขา+เบียด+ขึ้น+ข้างหน้า+หา+คุณพ่อ

เขาเบียดเข้ามาข้างหน้าหาคุณพ่อ

□ ← ○

(คุณพ่อ) (เบียดเข้ามา) (เขา)

ตัวอย่างที่ 5) tā “เขา” เป็นผู้กระทำ jí “เบียด” เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ คำ shàng แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ tā “เขา” ที่มุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมาย bàba “คุณพ่อ” ที่อยู่ข้างหน้า

คำ shàng ในความหมายนี้จะไม่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง แต่จะแสดงทิศทางการมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า โดยมีหน่วยกรรมเป็นเป้าหมาย ดังในตัวอย่างที่ 1-5 ซึ่ง “lái” เขา “lái” หล่อน “lái” หล่อน “māma” คุณแม่ และ “bāba” คุณพ่อ คือเป้าหมาย

คำเสริมกริยาแสดงทิศทางการมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้านี้ ระหว่างหน่วยกริยาและหน่วยเสริมกริยาสามารถแทรกคำ 得 de และ 不 bù ได้ ตัวอย่าง

九点的火车赶得上。(老舍)

Jiǔdiǎn de huǒchē hái gǎndeshàng. (Lǎo Shě)

เก้าโมง+ที่+รถไฟ+ยัง+ทัน+ได้+ขึ้น

รถไฟที่ออกเก้าโมง ยังไปทัน (เหลาเช่อ)

他赶不上末班车。(刘心武)

Tā gǎnbushàng mòbānchē. (Liú Xīnwǔ)

เขา+ทัน+ไม่+ขึ้น+รถขบวนสุดท้าย

เขาไปไม่ทันรถขบวนสุดท้าย (หลิวจินอู๋)

เมื่อแทรกคำ de หรือ bù แล้ว คำเสริมกริยาบอกทิศทางจะเปลี่ยนความหมาย จากการแสดงทิศทางการมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า เป็นการแสดงความหมายที่เป็นไปได้หรือไม่ได้

3.2 ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยนัยเป็นความหมายซึ่งไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของคน สัตว์ หรือสิ่งของ และไม่ได้บอกทิศทาง แต่จะแสดงความหมายโดยนัยซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือแสดงผลของการกระทำ และแสดงถึงการเริ่มต้นและดำเนินต่อไป

3.2.1 แสดงผลของการกระทำ

3.2.1.1 แสดงความหมายที่บอกว่าเป็นการประกบเข้าหากัน

คำกริยาที่สามารถตามด้วย คำเสริมกริยา shàng ในลักษณะนี้ได้ จะเป็นกริยาบอกการประกบ หรือเชื่อมต่อกัน เช่น 关 guān “ปิด” 闭 bì “ปิด” 锁 suǒ “ล็อก” 系 xì “มัด” 捆 kǔn “พัน” 封 fēng “ปิด” เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 祥子赶紧关上门。(老舍)

Xiángzi gǎnjīn guānshàng mén. (Lǎo Shě)

เสียงจื่อ+ รีบ+ ปิด+ ขึ้น +ประตู

เสียงจือรับปิดประตูเข้ามา (เหลาเจ้อ)

ตัวอย่างที่ 1) คำ shàng แสดงผลของ guān "ปิด" ว่า บานประตูของประตูได้ประกบเข้าหากัน

2) 他卷着腿，用被子堵上嘴咳嗽。(老舍)

Tā juǎnzhe tuǐ, yòng bèizi dǔshàng zuǐ késou. (Lǎo Shě)

เขา+งอ+ขา ใช้+ผ้าห่ม+ปิด+ขึ้น+ปาก+ไอ

เขางอเขา ใช้ผ้าห่มปิดปากไอ (เหลาเจ้อ)

ตัวอย่างที่ 2) คำ shàng แสดงผลของ dǔ "ปิด" ว่า ผ้าห่ม ถูกยกขึ้นไปปิดปากไว้ แสดงการเอาผ้าห่มประกบไว้ที่ปาก

3) 我把这块大门锁上。(老舍)

Wǒ bǎ zhèkuài dà mén suǒshàng. (Lǎo Shě)

ฉัน+เอา+บานนี้+ประตูใหญ่+ล็อก+ขึ้น

ฉันล็อกประตูใหญ่บานนี้ไว้ (เหลาเจ้อ)

ตัวอย่างที่ 3) คำ shàng แสดงผลของ suǒ "ล็อก" ว่า กุญแจ คล่องประตูเข้าไว้ แสดงการคล่องกุญแจให้ประกบกันเข้า

4) 他睡不着强闭上眼。(老舍)

Tā shuìbuzháo qiáng bìshàng yǎn. (Lǎo Shě)

เขา+นอนไม่หลับ+บังคับ+ปิด+ขึ้น+ตา

เขานอนไม่หลับ บังคับตัวเองให้หลับตาลง (เหลาเจ้อ)

ตัวอย่างที่ 4) คำ shàng แสดงผลของ guān "ปิด" ว่า หน้าตาบนและหน้าตาล่าง ประกบเข้าหากัน

5) 他合上了簿子。(刘心武)

Tā héshàng le bùzi. (Liú Xīnwǔ)

เขา+ปิด+ขึ้น+แล้ว+สมุด

เขาปิดสมุดแล้ว (หลิวซินวู่)

ตัวอย่างที่ 5) คำ shàng แสดงผลของ hé "ปิด" ว่า กระดาษกับกระดาษประกบเข้าหากัน

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า คำ shàng ไม่ได้บ่งบอกการเคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง แต่บ่งบอกการประกบเข้าหากัน คำ shàng เมื่อแสดงความหมายที่บอกว่าเป็นการประกบเข้าหา

กัน ความหมายตรงข้ามของคำ shàng จะไม่ใช่ คำเสริมกริยาบอกทิศทาง 下 xià "ลง" แต่จะเป็น คำเสริมกริยาบอกทิศทาง 開 kāi "เปิด" เช่น

開開門 kāikāi mén เปิดประตูออก

開開鎖 kāikāi suǒ ไขกุญแจออก

睜開眼 zhēngkāi yǎn ลืมตา

打開書 dǎkāi shū เปิดหนังสือ

3.2.1.2 แสดงการทำให้มีอยู่หรือเพิ่มเข้าไปในที่ใดที่หนึ่ง

1. แสดงการทำให้มีอยู่

คำกริยาที่สามารถตามด้วย คำเสริมกริยา shàng ในลักษณะนี้ได้ จะเป็นกริยาบอกการกระทำหรือทำให้มีอยู่ เช่น 貼 tiē "ติด" 放 fàng "วาง" 插 chā "ปัก" 戴 dài "ใส่" 擺 bǎi "วาง" 簽 qiān "เซ็น" 穿 chuān "ใส่" 寫 xiě "เขียน" 種 zhòng "ปลูก" 裝 zhuāng "ใส่" 圍 wéi "ล้อม" เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 他在信封上貼上郵票。

Tā zài xìnfēng shàng tiēshàng yóupiào

เขา+ที่+ของจดหมาย+บน+ติด+ขึ้น+แสดงมี

เขาติดแสดงมีไว้บนของจดหมาย

ตัวอย่างที่ 1) แสดงถึงแต่เดิมบนของจดหมาย ไม่มีแสดงมี tiē "ติด" เป็นกริยาบอกการกระทำ คำ shàng แสดงถึงการทำให้มีแสดงมีติดอยู่บนของจดหมาย

2) 他在電視機上放上花瓶。

Tā zài diànshìjīshàng fàngshàng huāpíng.

เขา+ที่+โทรทัศน์+บน+วาง+ขึ้น+แจกันดอกไม้

เขาวางแจกันดอกไม้ไว้บนโทรทัศน์

ตัวอย่างที่ 2) แสดงถึงแต่เดิม บนโทรทัศน์ไม่มี แจกัน fàng "วาง" เป็นกริยาบอกการกระทำ คำ shàng แสดงถึงการทำให้มีแจกันวางอยู่บนโทรทัศน์

3) 花瓶裏插上了五朵花。

Huāpíng lǐ chāshàng le wǔduǒ huā.

แจกัน+ใน+ปัก+ขึ้น+แล้ว+5 ดอก

ในแจกันมีดอกไม้ปักไว้ 5 ดอก

ตัวอย่างที่ 3) แสดงถึงแต่เดิม ในแจกันไม่มีดอกไม้ chā “ปัก” เป็นกริยาบอกการกระทำ คำ shàng แสดงถึงการทำให้มีดอกไม้อยู่ในแจกัน

4) 馬先生把眼鏡戴上。(老舍)

Mǎ Xiānsheng bǎ yǎnjìng dài shàng. (Lǎo Shě)

คุณหม่า+เอา+แว่นตา+ใส่+ได้

คุณหม่าเอาแว่นตามาใส่ได้ (เหล่าเจ้อ)

ตัวอย่างที่ 4) แสดงถึงแต่เดิม ไม่ได้ใส่แว่นอยู่ dài “ใส่” เป็นกริยาบอกการกระทำ คำ shàng แสดงถึงการทำให้มีแว่นตาอยู่บนใบหน้าของคุณหม่า

5) 我簽上名。(老舍)

Wǒ qiānshàng míng. (Lǎo Shě)

ฉัน+เซ็น+ขึ้น+ชื่อ

ฉันเซ็นชื่อได้ (เหล่าเจ้อ)

ตัวอย่างที่ 5) แสดงถึงแต่เดิมไม่มีชื่ออยู่ qiān “เซ็น” เป็นกริยาบอกการกระทำ คำ shàng แสดงถึงการทำให้มีชื่ออยู่

2. แสดงการเพิ่มเข้าไปในที่ใดที่หนึ่ง

คำกริยาที่สามารถตามด้วย คำเสริมกริยา shàng ในลักษณะนี้ได้ จะเป็นกริยาบอกการทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพิ่มเข้าไปตรงที่ใดที่หนึ่ง เช่น 湊 còu “รวบรวม” 倒 dào “เท” 接 jiē “ต่อ” 補 bǔ “เสริม” 加 jiā “เพิ่ม” 接 jiē “ต่อ” 配 pèi “เสริม” 添 tiān “เพิ่ม” 撒 sā “โรย” 算 suàn “นับ” 釘 dīng “เย็บ” เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 張大嫂給汗衫上釘上四個口袋。(老舍)

Zhāngdàsǎo gěi hànshān shàng dīngshàng sìgè kǒudài.

(Lǎo Shě)

อาช้อจาง+ให้+เสื้อเจ็ด+บน+เย็บ+ขึ้น+สี่+ไป+กระเป๋

อาช้อจางเย็บกระเป๋เสื้อสี่ใบไปที่เสื้อเจ็ด (เหล่าเจ้อ)

ตัวอย่างที่ 1) dīng “เย็บ” เป็นกริยาบอกการกระทำ คำ shàng แสดงถึงการเพิ่มกระเป๋เข้าไปที่เสื้อเจ็ด

2) 叔叔給他倒上一杯香碧。(劉心武)

Shūshu gěi tā dào shàng yìbēi xiāngbì. (Liú Xīnwǔ)

คุณอา+ให้+เขา+เท+ขึ้น+หนึ่ง แก้ว+น้ำสไปรท์

คุณอาเทน้ำสไปรท์ให้เขาหนึ่งแก้ว (หลิวซินอู๋)

ตัวอย่างที่ 2) dào "เท" เป็นกริยาบอกการกระทำ คำ shàng แสดงถึงการมีน้ำสไปรท์
เพิ่มเข้าไปในแก้ว

3) 邱裴惠也接上一句。(老舍)

Qiu Peihui yě jiēshàng yījù. (Lǎo Shě)

ชีวเพย์ฮ่วย+ก็+ต่อ+ขึ้น+หนึ่งประโยค

ชีวเพย์ฮ่วยก็พูดเสริมขึ้นอีกประโยคหนึ่ง (เหลาเฉ่อ)

ตัวอย่างที่ 3) jiē "ต่อ" เป็นคำกริยาบอกการเพิ่มเข้าไป คำ shàng แสดงถึงการเพิ่ม
ประโยคเข้าไปอีก

4) 我替他補上這幾句話。(王朔)

Wǒ tì tā bǔshàng zhè jǐjǔhuà. (Wáng Shuò)

ฉัน+ช่วย+เขา+เสริม+ขึ้น+สามสี่+ประโยคนี้

ฉันช่วยเสริมสามสี่ประโยคนี้ให้เขา (หวางจั่ว)

ตัวอย่างที่ 4) bǔ "เสริม" เป็นกริยาบอกการเพิ่มเข้าไป คำ shàng แสดงถึงการที่มี
ประโยคเพิ่มเข้าไป

5) 我們呢? 加上午覺仍然是無精打采。(王蒙)

Wǒmen ne? Jiāshàng wǔjiào réngrán shì wújīngdácǎi.

(Wáng Měng)

พวกเราละ เพิ่ม+ขึ้น+เวลานอนกลางวัน+เหมือนเดิม+เป็น+ง่วงเหงา
หาวนอน

พวกเราละ เพิ่มเวลานอนกลางวันแล้วก็ยังง่วงเหงาหาวนอน

เหมือนเดิม (หวางเหมิง)

ตัวอย่างที่ 5) jiā "เพิ่ม" เป็นกริยาบอกการเพิ่มเข้าไป คำ shàng แสดงถึงการเพิ่มเวลา
กลางวันเข้าไปอีก

คำ shàng ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมกริยาบอกทิศทางที่แสดงการเพิ่มเข้าไป แต่
บางครั้งคำกริยา shàng เองก็มีความหมายแสดงการเพิ่มเข้าไปด้วยเช่นกัน เช่น 上菜 shàng méi
"เติมถ่าน" 上油 shàng yóu "เติมน้ำมัน" (Cíhǎi Biānjì Wěiyuánhuì 1980:169-170 ในความ

หมายเหตุ 8) ดังนั้นเมื่อคำ shàng ทำหน้าที่เป็นคำเสริมกริยาบอกทิศทาง จึงมีความหมายที่แสดงการเพิ่มเข้าไปด้วย

3.2.1.3 แสดงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน

คำกริยาที่สามารถตามด้วยคำเสริมกริยา shàng ในลักษณะนี้ได้ ส่วนใหญ่เป็นกริยาบอกการกระทำ เช่น 考 kǎo "สอบ" 评 píng "เลือก" 选 xuǎn "ใช้" 选 xuǎn "เลือก" 买 mǎi "ซื้อ" 挑 tiāo "เลือก" 当 dāng "เป็น" 选 huán "คืน" 弄 nòng "ทำ" 娶 qǔ "สู่ขอ" เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 他考上大學了。

Tā kǎoshàng dàxué le.

เขา+สอบ+ขึ้น+มหาวิทยาลัย+แล้ว

เขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้แล้ว

ตัวอย่างที่ 1) คำ shàng แสดงว่าสามารถบรรลุเป้าหมายการสอบที่แน่นอน

2) 這次他被評上了優秀生。

Zhècì tā bèi píngshàng le yōuxiùshēng.

ครั้งนี้+เขา+ถูก+พิจารณา+ขึ้น+แล้ว+นักเรียนดีเด่น

ครั้งนี้เขาได้รับพิจารณาเป็นนักเรียนดีเด่น

ตัวอย่างที่ 2) คำ shàng แสดงว่าสามารถบรรลุเป้าหมายการพิจารณาที่แน่นอน

3) 祥子憑着自己的本事買上車。(老舍)

Xiángzi píngzhe zìjǐ de běnshi mǎishàng chē. (Lǎo Shě)

เสียงจื่อ+ใช้+ตัวเอง+ของ+ความสามารถ+ซื้อ+ขึ้น+รถ

เสียงจื่อใช้ความสามารถของตัวเองซื้อรถได้ (เหลาเอ๋อ)

ตัวอย่างที่ 3) คำ shàng แสดงว่าบรรลุเป้าหมายการซื้อรถได้

4) 真後悔怎麼挑上了你！(劉心武)

Zhēn hòuhuǐ zěnmē tiāoshàng le nǐ ! (Liú Xīnwǔ)

เสียใจจริงๆ+ทำไม+เลือก+ขึ้น+แล้ว+เธอ

เสียใจจริงๆที่ทำไมถึงเลือกเป็นเธอได้ (หลิวซินอู๋)

ตัวอย่างที่ 4) คำ shàng แสดงถึงบรรลุเป้าหมายการเลือกเธอได้

5) 他怎麼當上了醫生？(老舍)

Tā zěnmē dāngshàng le yīshēng ? (Lǎo Shě)

เขา+ทำไม+เป็น+ขึ้น+แล้ว+หมอ

เขาทำไมถึงเป็นหมอได้ (เหลาเจ้อ)

ตัวอย่างที่ 5) คำ shàng แสดงว่าสามารถบรรลุเป้าหมายการเป็นหมอได้

3.2.1.4 แสดงการบรรลุถึงปริมาณ

ประโยคลักษณะนี้เป็นโครงสร้างที่มีคำกริยา ตามด้วย shàng แล้วตามด้วย คำบอกจำนวน คำกริยาส่วนใหญ่สามารถตามด้วยคำเสริมกริยา shàng ในลักษณะนี้ได้ คือ 跑 pǎo "วิ่ง" 熬 áo "ทน" 睡 shuì "นอน" 吃 chī "กิน" 等 děng "รอ" 聊 liáo "คุย" 说 shuō "พูด" 呆 dāi "อยู่" 陪 péi "ชดใช้" 洗 jiǎo "รดน้ำ" 做 zuò "ทำ" เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 每天跑上两三圈，一定能瘦下来。

Měitiān pǎoshàng liǎngsānquān, yídìng néng shòuxialai.

ทุกวัน+วิ่ง+ขึ้น+สองสามรอบ แน่นนอน+ต้อง+ผอมลง

วิ่งสองสามรอบทุกวัน จะสามารถผอมลงได้แน่นอน

ตัวอย่างที่ 1) คำ shàng แสดงถึงการบรรลุปริมาณการวิ่ง สองสามรอบ

2) 你再熬上一年就毕业了。

Nǐ zài áoshàng yínián jiù bìyè le.

เธอ+อีก+ทน+ขึ้น+หนึ่งปี +ก็ +จบ +แล้ว

เธอทนอีกสักหนึ่งปีก็จบแล้ว

ตัวอย่างที่ 2) คำ shàng แสดงถึงการบรรลุปริมาณ หนึ่งปี

3) 中午我祇要睡上一刻鐘，下午就特別精神。

Zhōngwǔ wǒ zhǐyào shuìshàng yíkèzhōng, xiàwǔ jiù tèbié jīngshén.

กลางวัน+ฉัน+ขอให้+นอน+ขึ้น+15 นาที +ตอนบ่าย+ก็+พิเศษ
+กระปรี้กระเปร่า

ตอนกลางวันขอให้ฉันได้นอนสัก 15 นาที ตอนบ่ายก็จะกระปรี้กระเปร่า
เป็นพิเศษ

ตัวอย่างที่ 3) คำ shàng แสดงถึงการบรรลุปริมาณ 15 นาทีของการนอนตอนกลางวัน

4) 我提議我們到外面去吃上一頓。(王朔)

Wǒ tíyì wǒmen dào wàimiàn qù chīshàng yídùn. (Wáng Shuò)

ฉัน+เสนอ+เรา+ถึง+ข้างนอก+ไป+กิน+ขึ้น+หนึ่งมือ

ฉันขอเสนอว่าเราออกไปกินข้าวข้างนอกสักมือเถอะ (หวางจ้าว)

ตัวอย่างที่ 4) คำ shàng แสดงถึงการบรรลุปริมาณ มือหนึ่ง

5) 你還得再等上十幾年。(王朔)

Nǐ hái děi zài děngshàng shíjǐnián. (Wáng Shuò)

เธอ+ ยังต้อง+อีก+ขึ้น+10กว่าปี

เธอยังต้องรออีกสัก10 กว่าปี (หวางจ้าว)

ตัวอย่างที่ 5) คำ shàng แสดงถึงการบรรลุปริมาณการรอที่ใช้เวลา 10 กว่าปี

คำ shàng ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมกริยาบอกทิศทางที่แสดงความหมายการบรรลุปริมาณ แต่บางครั้งคำกริยา shàng เองก็มีความหมายแสดงการบรรลุปริมาณด้วยเช่นกัน เช่น 上百上千 shàngbǎi shàngqiān “ถึงร้อยถึงพัน” 上了年紀 shàng le niánjì “ถึงวัยที่มีอายุ” 上百人 shàng bǎi rén “ร้อยกว่าคน” (Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyuán Yán jǐusuǒ Cídiǎn Biānjìshì 1996:1106 ในความหมายที่13) ดังนั้นเมื่อคำ shàng ทำหน้าที่เป็นคำเสริมกริยาบอกทิศทางจึงมีความหมายที่แสดงการบรรลุปริมาณ

3.2.1.5 แสดงถึงการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปให้แก่ผู้อื่นด้วยความนอบน้อม

คำกริยาที่สามารถตามด้วย คำเสริมกริยา shàng ในลักษณะนี้ได้ มีไม่มากนัก มักเป็นกริยาบอกการกระทำอย่างเคารพนับถือ เช่น 交 jiāo “มอบ” 獻 xiàn “ให้” 送 sòng “ส่ง” 呈 chéng “ถวายแต่” 遞 dì “ส่ง” เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 他向校長交上了一份申請報告。

Tā xiàng xiàozhǎng jiāoshàng le yí fèn shēnqǐng bàogào.

เขา+ ต่อ+ครูใหญ่+ส่ง+ขึ้น+แล้ว+หนึ่งชุด+หนังสือคำขอ

เขาส่งหนังสือคำขอชุดหนึ่งให้ครูใหญ่แล้ว

ตัวอย่างที่1) คำ shàng แสดงการนำเอกสารไปส่งให้ครูใหญ่ด้วยความนอบน้อม

2) 我們向英雄獻上一束鮮花。

Wǒmen xiàng yīngxíng xiànshàng yíshù xiānhuā

พวกเรา+ให้+วีรบุรุษ+มอบ+ขึ้น+ดอกไม้สด+หนึ่งช่อ

พวกเรามอบดอกไม้สดหนึ่งช่อให้แก่วีรบุรุษ

ตัวอย่างที่2) คำ shàng แสดงการมอบดอกไม้ให้วีรบุรุษด้วยความนอบน้อม

3) 我要在報名時呈上譯稿。(張承志)

Wǒ yào zài bàomíng shí chéngshàng yìgǎo (Zhāng Chéngzhì)

ฉัน+จะ+อยู่+สมัคร+เวลา+เสนอ+ขึ้น+งานแปล

ฉันจะต้องเสนองานแปลตอนที่ไปสมัคร (จางเจิงจื่อ)

ตัวอย่างที่3) คำ shàng แสดงการเสนองานแปลให้ด้วยความนอบน้อม

4) 他恭敬地遞上公文。

Tā gōngjìng de dìshàng gōngwén

เขา+เคารพนอบน้อม+de+ส่งมอบ+ขึ้น+หนังสือราชการ

เขาส่งมอบหนังสือราชการให้ อย่างนอบน้อม

ตัวอย่างที่4) คำ shàng แสดงการส่งหนังสือราชการให้ อย่างนอบน้อม

5) 我交上報表。

Wǒ jiāoshàng bàobiǎo

ฉัน+ส่ง+ขึ้น+รายงาน

ฉันส่งรายงาน

ตัวอย่างที่5) คำ shàng แสดงการส่งรายงานด้วยความนอบน้อม

3.2.2 แสดงถึงการเริ่มต้นและดำเนินต่อไป

คำ shàng ที่มีความหมายโดยนัยนี้จะแสดงถึงการเข้าสู่สภาพการณ์หรือ การกระทำใหม่ และสภาพการณ์หรือการกระทำที่เริ่มต้นนั้นยังคงดำเนินต่อไป คำกริยาที่สามารถตามด้วยคำ shàng ในลักษณะนี้ได้ สามารถแบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

3.2.2.1 คำกริยาบอกความรู้สึก

คำกริยาบอกความรู้สึก ซึ่งสามารถตามด้วยคำ shàng ในลักษณะนี้ได้ ได้แก่ 愛 ài“รัก” 恨 hèn“เกลียด” 喜歡 xǐhuān“ชอบ” 迷 mí“หลง” เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 他愛上李子榮了。(老舍)

Tā àishàng Lǐ Zǐróng le. (Lǎo Shě)

เขา+รัก+ขึ้น+หลี่จื่อหรง+แล้ว

เขารักหลี่จื่อหรงแล้ว (เหล่าเฉอ)

ตัวอย่างที่ 1) คำ shàng แสดงถึง là “เขา” เริ่มรักหลี่จื่อหรง และจะยังรักต่อไป

2) 他恨上了我。(老舍)

Tā hènshàng le wǒ. (Lǎo Shě)

เขา+เกลียด+ขึ้น+แล้ว+ฉัน

เขาเกลียดฉันเข้าแล้ว (เหลาเจ่อ)

ตัวอย่างที่ 2) คำ shàng แสดงถึง tā "เขา" เริ่มเกลียดฉัน และจะยังเกลียดต่อไป

3) 她很小的时候就喜欢上了这位叔叔。(劉心武)

Tā hěn xiǎo de shíhòu jiù xǐhuānshàng le zhèwèi shūshu.

(Liú Xīnwǔ)

เขา+เล็กมาก+ที่+ตอน+ก็+ชอบ+ขึ้น+แล้ว+คนนี่+คุณอา

ตอนที่เขายังเด็กเขาก็ชอบคุณอาคนนี่เข้าแล้ว (หลิวซินอู่)

ตัวอย่างที่ 3) คำ shàng แสดงถึง tā "เขา" เริ่มชอบคุณอาตั้งแต่เด็ก และจะยังชอบต่อไป

4) 他迷上了她。(劉心武)

Tā míshàng le tā. (Liú Xīnwǔ)

เขา+หลง+ขึ้น+แล้ว+หล่อน

เขาหลงหล่อนเข้าแล้ว (หลิวซินอู่)

ตัวอย่างที่ 4) คำ shàng แสดงถึง tā "เขา" เริ่มหลงหล่อน และยังคงอยู่

คำ shàng ในความหมายข้างต้นนี้โดยทั่วไปจะมีคำปัจจัย le ตามหลังคำเสริมกริยาหรือมี ฉะนั้นก็มีคำ le อยู่ท้ายประโยค

3.2.2.2 คำกริยาบอกการกระทำ

คำกริยาบอกการกระทำ ซึ่งสามารถตามด้วยคำ shàng ในลักษณะนี้ได้ ได้แก่ 說 shuō "พูด" 問 wèn "ถาม" 打 dǎ "ตี" 罵 mà "ตำ" 咬 yǎo "กัด" 鬧 nào "อาละวาด" 搭 dā "สร้าง" 賴 lài "ตื้อ" 罵 jià "จับ" เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 他聽見院裏破口罵上了。(老舍)

Tā tīngjiàn yuàn lǐ pòkǒu màshàng le. (Lǎo Shě)

เขา+ได้ยิน+ลานบ้าน+แหกปาก+ตำ+ขึ้น+แล้ว

เขาได้ยินเสียงแหกปากตำกันจากลานบ้าน (เหลาเจ่อ)

ตัวอย่างที่ 1) คำ shàng แสดงถึงเขาเริ่มตำกัน และพวกเขายังตำต่อไป

2) 我就賴上你了。(老舍)

Wǒ jiù làishàng nǐ le. (Lǎo Shě)

ฉัน+ก็+ต่อ+ขึ้น+เธอ+แล้ว

ฉันก็ต่อเธอเข้าแล้ว (เหลาเฉ่อ)

ตัวอย่างที่ 2) คำ shàng แสดงถึงฉันเริ่มต่อเธอ และยังติดต่อไป

3) 長辛店又打上了仗。(老舍)

Chángxīndiàn yòu dǎshàng le zhàng. (Lǎo Shě)

ตำบลฉางซินเตียน+อีก+ตี+ขึ้น+แล้ว+รบ

ตำบลฉางซินเตียนเริ่มรบกันอีกแล้ว

ตัวอย่างที่ 1) คำ shàng แสดงถึงตำบลฉางซินเตียนเริ่มรบกันอีก และยังรบต่อไป

4) 夏太太鬧上沒完。(老舍)

Xià Tàitai nàoshàng méiwán. (Lǎo Shě)

คุณนายเซี่ย+อาละวาด+ขึ้น+ไม่หยุด

คุณนายเซี่ยอาละวาดไม่หยุด (เหลาเฉ่อ)

ตัวอย่างที่ 4) คำ shàng แสดงถึงคุณนายเซี่ยเริ่มอาละวาด และยังอาละวาดต่อไป

5) 你還會駕上新的船。(王朔)

Nǐ hái huì jiàshàng xīn de chuán. (Wáng Shuò)

เธอ+ยัง+สามารถ+ขับ+ขึ้น+เรือแบบใหม่

เธอยังสามารถขับเรือแบบใหม่ได้ (หวางจิว)

ตัวอย่างที่ 5) คำ shàng แสดงถึงเธอเริ่มขับเรือใหม่ได้ และยังขับต่อไป

3.2.2.3 คำกริยาบอกสภาพ

คำกริยาบอกสภาพ ซึ่งสามารถตามด้วยคำ shàng ในลักษณะนี้ได้ ได้แก่ 哆嗦 duō suō "สั่น" 忙 máng "ยุ่ง" 做 zuò "เป็น" 過 (生活) guò (shēnghuó) "ดำเนินชีวิต" 遇 yù "เจอ" 碰 pèng "พบ" เป็นต้น ตัวอย่าง

1) 虎妞的嘴唇哆嗦上了。(老舍)

Hǔniū de zuǐchún duōsuoshàng le. (Lǎo Shě)

หูนิว+ของ+ริมฝีปาก+สั่น+แล้ว

ริมฝีปากของหูนิวเริ่มสั่น (เหลาเฉ่อ)

ตัวอย่างที่ 1) คำ shàng แสดงถึงปากของหนูเริ่มขึ้น และกริยา duōsuo “ขึ้น” ยังดำเนินต่อไป

2) 過節前，他們又忙上了。

Guòjié qián, tāmen yòu mángshàng le.

ก่อนเทศกาล พวกเขา+อีก+ยุ่ง+ขึ้น+แล้ว

ก่อนเทศกาล พวกเขาก็(เตรียมงาน)เริ่มยุ่งอีกแล้ว

ตัวอย่างที่ 2) คำ shàng แสดงถึงพวกเขาเริ่มยุ่ง และยังคงยุ่งต่อไป

3) 她現在已做上了太太。(老舍)

Tā xiànzài yǐ zuòshàng le tàitai. (Lǎo Shě)

เขา+ตอนนี้+แล้ว+เป็น+ขึ้น+แล้ว+คุณนาย

ตอนนี้เราได้เป็นคุณนายแล้ว (เหล่าเจ๋อ)

ตัวอย่างที่ 3) คำ shàng แสดงถึง tā “เขา” เป็น tàitai “คุณนาย” แล้ว และยังเป็นต่อไป

4) 他們最終過上正常生活。(王朔)

Tāmen zuìzhōng guòshàng zhèngchāng shēnghuó. (Wáng Shuò)

พวกเขา+ในที่สุด+ดำเนินชีวิต+ขึ้น+ปกติ+ชีวิต

ในที่สุดพวกเขาก็ได้ดำเนินชีวิตที่ปกติ (หวางจ้าว)

ตัวอย่างที่ 4) คำ shàng แสดงถึงพวกเขาเริ่มดำเนินชีวิตที่ปกติ และยังคงดำเนินต่อไป

ประโยคที่มีคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng แสดงถึงการเริ่มต้นและยังดำเนินต่อไป ในประโยคจะไม่ระบุสถานที่ เพราะฉะนั้นจะเปลี่ยนเป็นประโยค bǎ ประโยคคำสั่ง และประโยคปฏิเสธไม่ได้เช่น

*虎妞把嘴唇哆上。 *Hǔniū bǎ zuǐchún duōsuoshàng .

*虎妞快哆上嘴唇。 *Hǔniū kuài duōsuoshàng zuǐchún.

*虎妞的嘴唇哆不上。 *Hǔniū de zuǐchún duōsuobushàng .